

HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN

Waterberging en natuurgebied Willeskop

staatsbosbeheer

Wat is hier te zien?

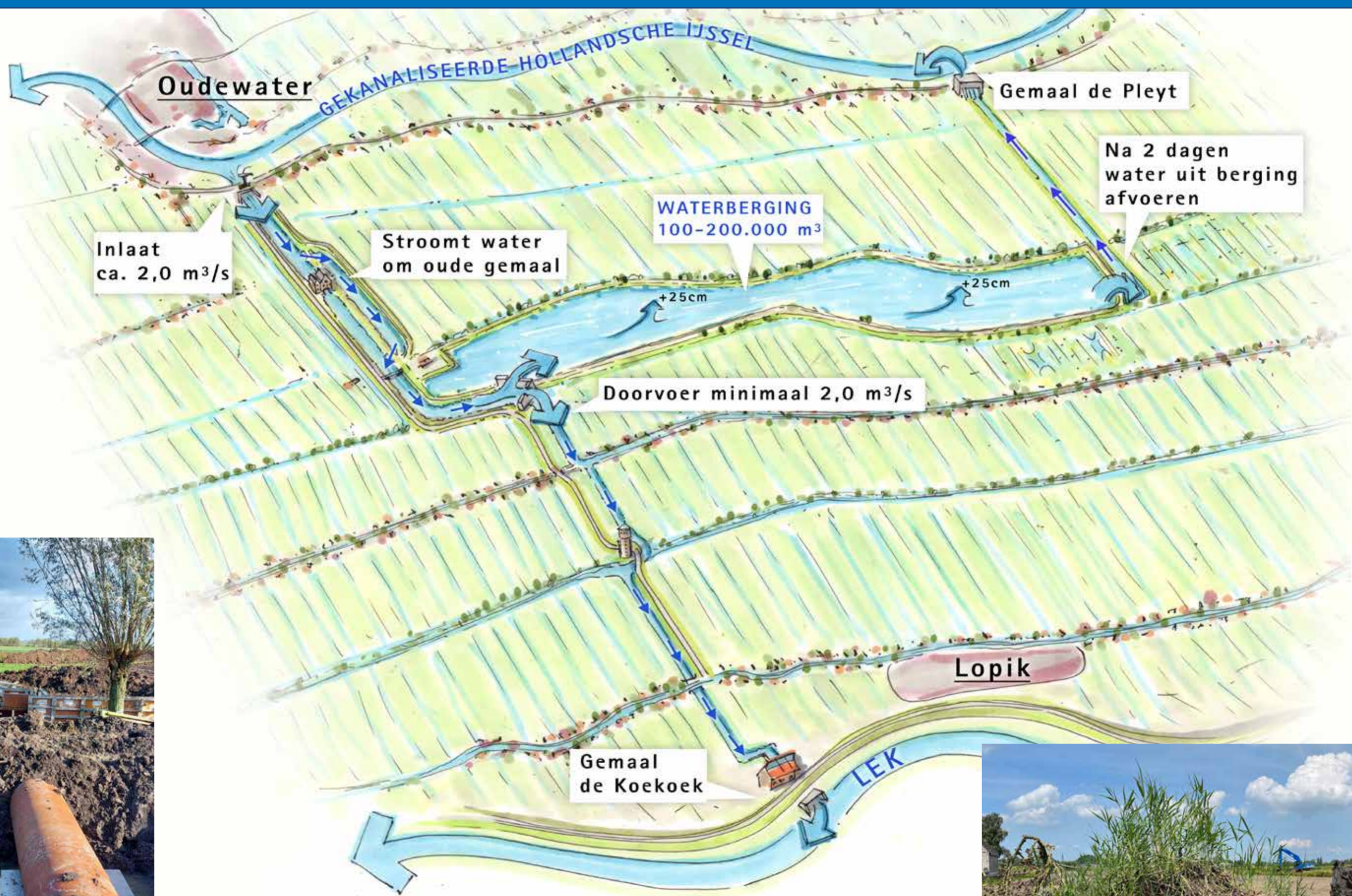
Welkom in Willeskop, het natuurgebied waar Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden samen met Staatsbosbeheer werkt aan water en natuur! Het gebied dat voor u ligt, is natuurgebied en waterberging in één! Het gebied kent een bijzondere geschiedenis met watermolens, eendenkooien en

houtkades. Er is een wandelroute (rode stippellijn op de kaart) van 7,5 km langs Willeskop, met een uitkijktoren, een verrekijker waarmee je veeneiken ziet en mooie natuur. Ook loopt hier een kids klompenpad langs met een trekpontje richting Polsbroekerdam. Trek wel stevige schoenen of laarzen aan als het nat is; het kan modderig zijn. Veel plezier!

Hoe werkt de waterberging?

Door klimaatverandering regent het vaker en harder. Daarom maakt het waterschap het watersysteem robuust en klimaatbestendig. Normaal stroomt overtollig water via de Gekanaliseerde Hollandse IJssel naar zee. Bij veel neerslag en hoogwater zijn de mogelijkheden om af te voeren beperkt. Dan kan het natuurgebied Willeskop als tijdelijk waterberging worden gebruikt. Via het inlaatsysteem

kan 200.000 m³ water worden opgevangen, gelijk aan 120 olympische zwembaden. Na enkele dagen, als het hoogwater is afgenomen, kan het water via Gemaal de Pleyt weer wegstromen. Ook is er een extra mogelijkheid om water van de Gekanaliseerde Hollandse IJssel naar de Lek via Gemaal de Koekoek door te voeren.

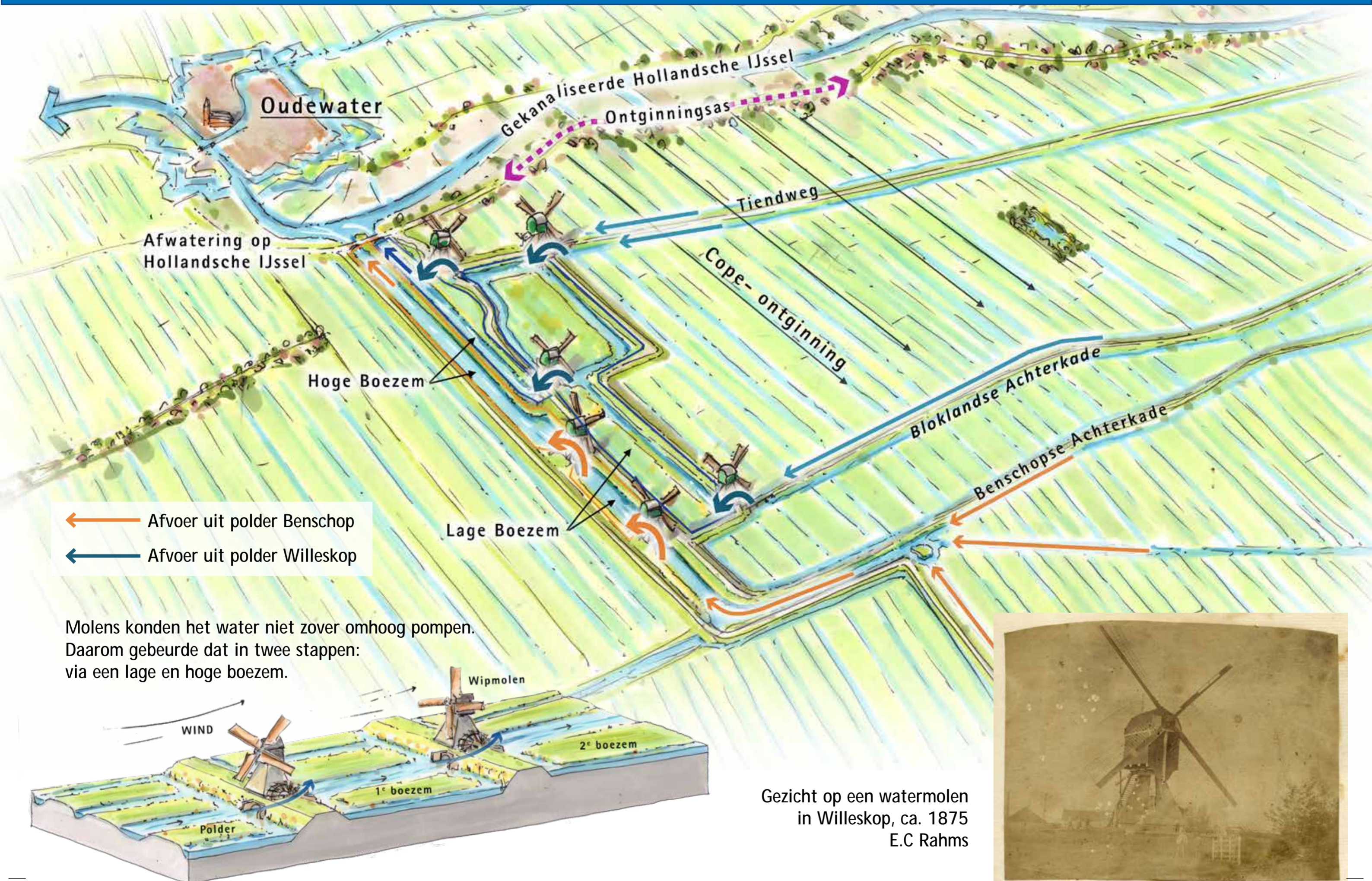
Bij het graven zijn oude veeneiken gevonden. Deze stammen uit de tijd dat het gebied nog niet ontgonnen was. De eiken groeiden op hogere zandkoppen van een oude rivierloop en zijn later verdronken in het moeras. Ze zijn 3.400 jaar oud.

Waarom waren hier zes molens nodig?

Willeskop ontstond in de 12^e eeuw als een cope-ontginning, waarbij moerasland werd drooggelegd voor landbouw. Voor die tijd was dit gebied een moeras. Voor het droogleggen van het moeras werden sloten gegraven. Molens speelden een cruciale rol in dit proces. De molens zorgen ervoor dat water van een laag gelegen gebied naar een hoger gelegen gebied gepompt kon worden. Ze maalden het overtollige water uit de sloten

en polders, waardoor het land geschikt werd voor landbouw en bewoning. Hier waren zes wipmolens voor nodig, omdat het gebied anders vaak onder water zou staan. Wipmolens zijn een speciale soort windmolens die hier veel voorkwamen. Door bodemdaling waren extra molens nodig, omdat het verschil tussen de waterniveaus te groot werd. Hierdoor ontstond een lage en een hoge boezem.

← Afvoer uit polder Benschop
← Afvoer uit polder Willeskop

Molens konden het water niet zover omhoog pompen.
Daarom gebeurde dat in twee stappen:
via een lage en hoge boezem.

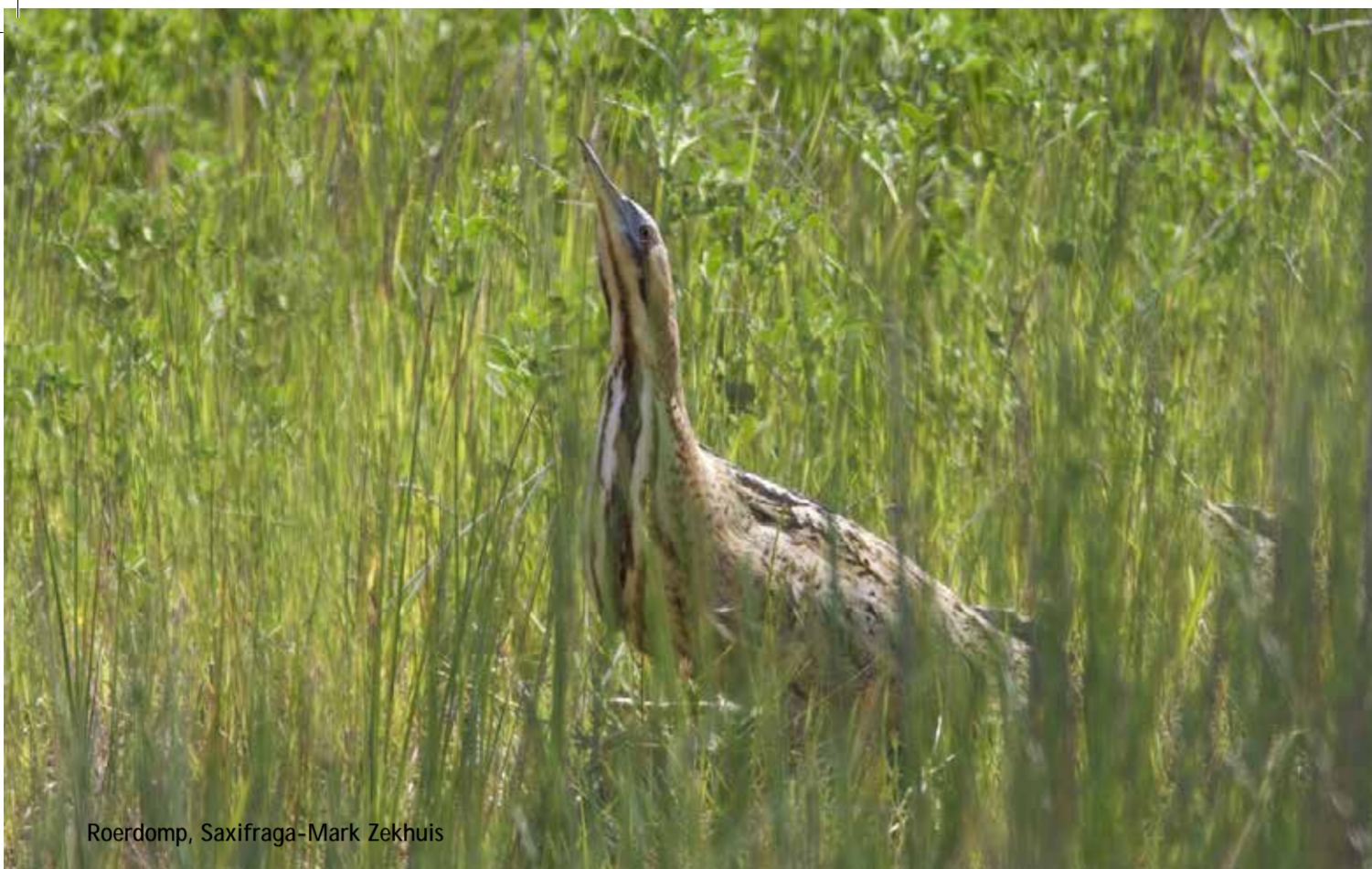
Gezicht op een watermolen
in Willeskop, ca. 1875
E.C Rahms

Wat is er veranderd?

Op de onderstaande kaarten is goed te zien hoe het landschap in de tijd veranderd is. In de loop der eeuwen is dit landschap met behulp van molens en zware arbeid door boeren in gebruik genomen. Rond de eeuwwisseling kwam daar verandering in. Vanaf 2002 is in het boerenland een waterrijk natuurgebied aangelegd, met rietmoeras, bloemrijke graslanden en fikse waterpartijen.

De oude houtkades zijn onveranderd gebleven. Er ontstond een landschap met veel variatie en natuurwaarden. Willeskop is hiermee een schakel in het Natuurnetwerk Nederland, het netwerk van natuurgebieden. Het is een veilig polderland tussen twee houtkades die op hun beurt groene snelwegen voor vogels, vlinders en vleermuizen zijn.

Roerdomp, Saxifraga-Mark Zekhuis

Jagende bruine kiekendief - Bert Ooms

Blauwborst - Jonathan Leeuwis

Een vogelmagneet in de polder

Het hele jaar door is het in Willeskop een vogelfeest. In het voorjaar, foerageren de lepelaars, grutto's, Kieviten en andere vogels op hoge poten op het slib en water. Waterral, bruine kiekendief en blauwborst nestelen veilig verborgen in het moeras, terwijl boven de hooilanden de veldleeuwerik jubelt. Tijdens de lente en zomer krijgen de velden kleur door planten als de echte koekoeksbloem en wilde margriet. Roerdompen leven dan verborgen tussen het riet. De herfst brengt trekvogels en de winter ganzen, kleine zwanen, smienten en grote zilverreigers. De vogellijst is lang en verrassend; je raakt niet uitgekeken!

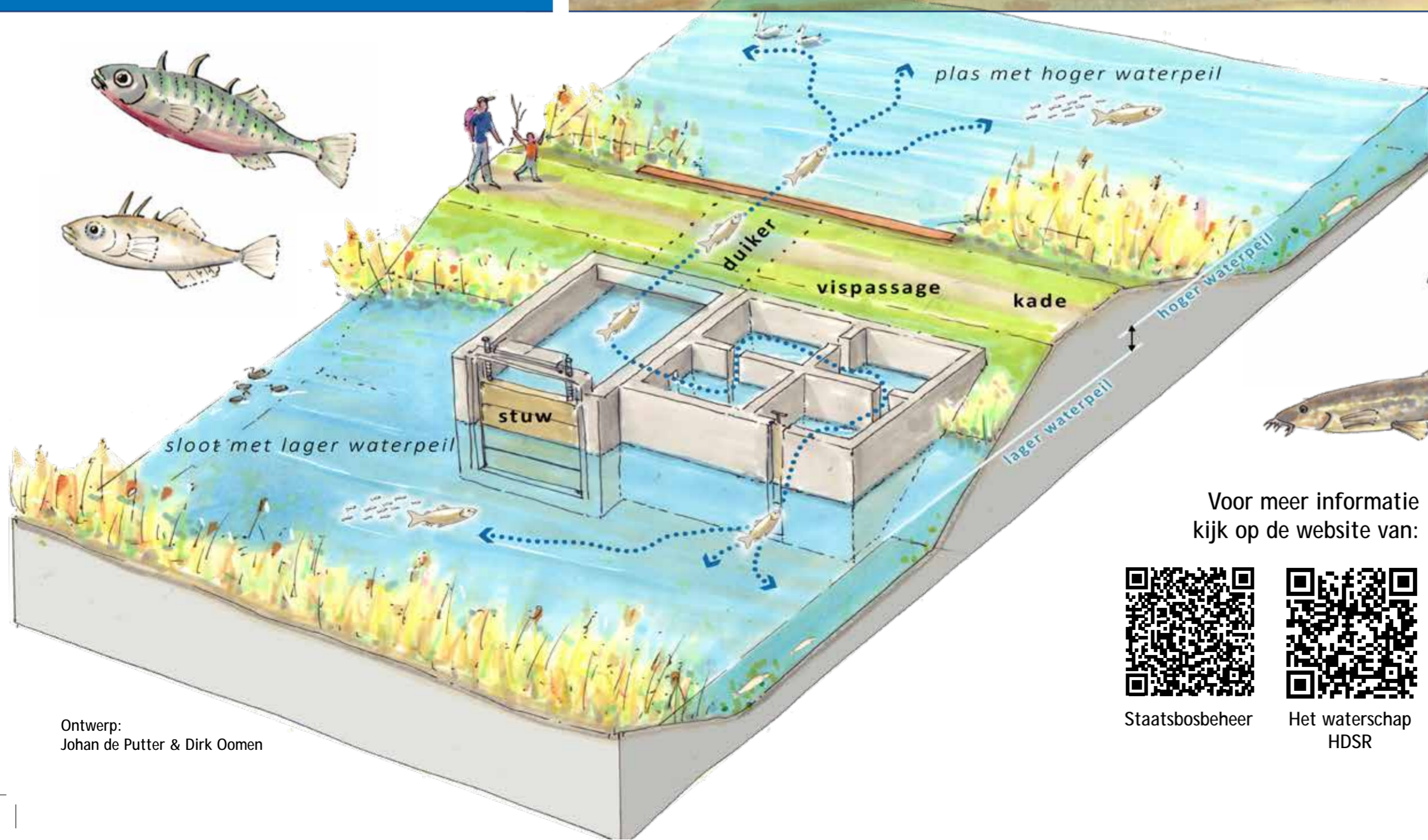
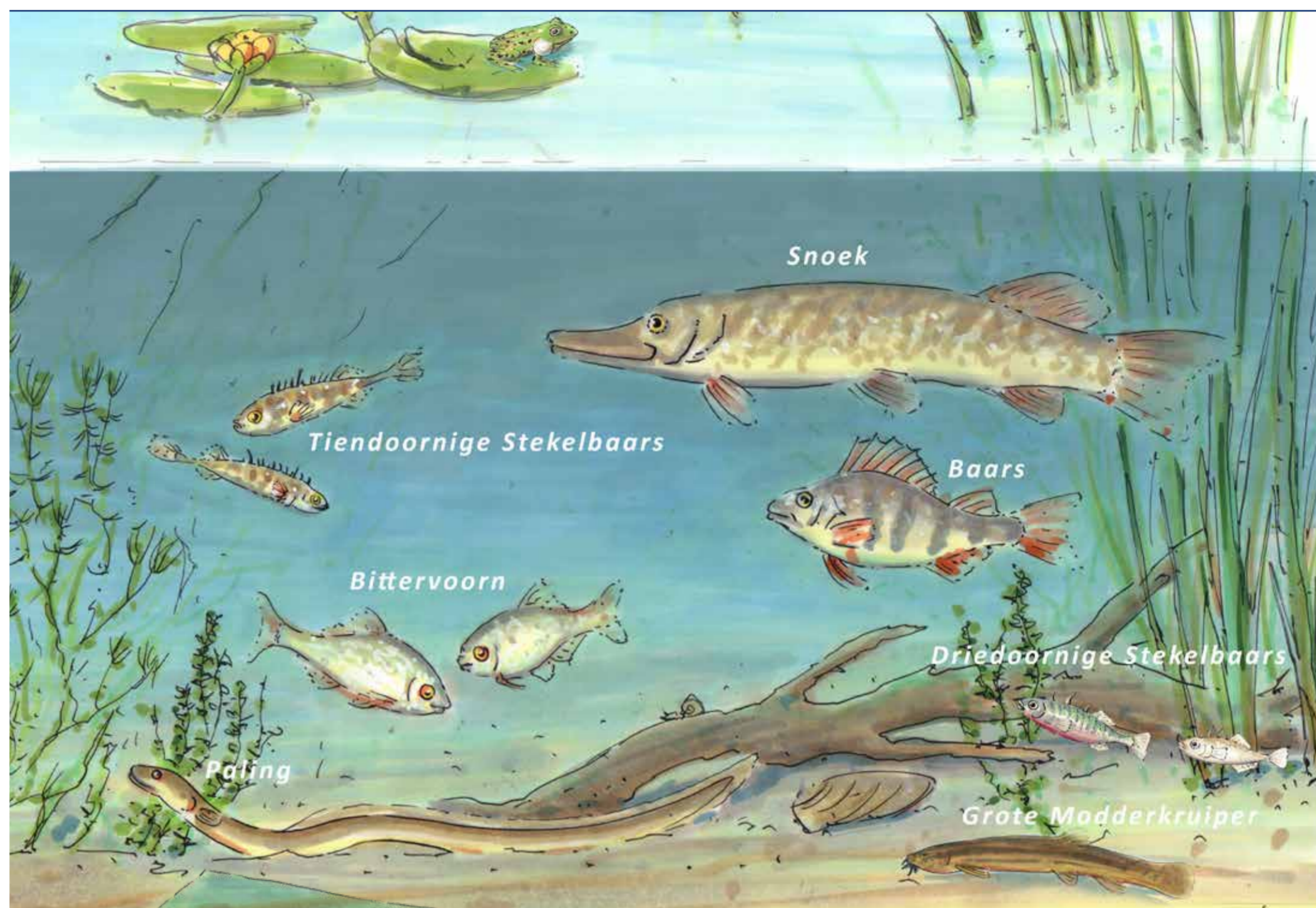
Aanleg van het eiland in Willeskop

Schelpeneiland in aanleg, Willeskop

Wat is er onder water te zien?

Er is hele wereld aan vissen en dieren onder water die die je niet kunt zien. Dammen, stuwen, sluisen en gemalen zijn nodig om wateroverlast of juist een watertekort te voorkomen. Tegelijkertijd vormen ze een onneembare barrière voor vissen. Door vispassages aan te leggen, kunnen vissen heen en weer zwemmen van dieper water naar poldersloten en omgekeerd. Om zich voort te planten, voedsel te zoeken en op te groeien. Hieronder zie je hoe een vispassage werkt.

Voor meer informatie
kijk op de website van:

Staatsbosbeheer

Het waterschap
HDSR

Dit project is mede
mogelijk gemaakt door:

PROVINCIE UTRECHT